Oferta edukacyjna dla szkół średnich

Biblioteka Główna Książnicy Kopernikańskiej w Toruniu,
ul. Juliusza Słowackiego 8

ODCZAROWANIE LEKTUR

Opis zajęć: Cykliczne spotkania z uczniami szkół średnich, którzy odkrywają na nowo lektury. Żywe, odszkolnione lekcje z udziałem psychologów, etnologów, historyków sztuki, filozofów, którzy wraz z uczniami dostrzegają ukryte konteksty i znaczenia w zakurzonych niekiedy, acz wybitnych dziełach.

Czas zajęć: 60 minut

Liczebność grupy: do 35 osób

Osoba prowadząca: dr Magdalena Geraga

Zapisy: email: m.geraga@ksiaznica.torun.pl

PIERWSZE KROKI W BIBLIOTECE

Opis zajęć: Oprowadzanie po bibliotece, instruktaż obsługi katalogu, omówienie historii biblioteki i jej zbiorów, prezentacja Uniwersum Książki, Wypożyczalni książek, Wypożyczalni Gier, Pracowni Regionalnej, księgozbioru regionalnego i Bibliografii Regionalnej.

Czas zajęć: 45 minut

Liczebność grupy: do 30 osób

Osoba prowadząca: Grzegorz Barecki, Dział Informacyjno-Bibliograficzny (Pracownia Regionalna)

Zapisy: email: g.barecki@ksiaznica.torun.pl, telefon: 56-622-66-42 wew. 103

POZNAJ KSIĄŻNICĘ I JEJ ZBIORY

Opis zajęć: Prelekcja z prezentacją multimedialną. Przedstawienie historii Książnicy Kopernikańskiej wraz ze świeżo oddanym do użytku "Uniwersum Książki" oraz prezentacja wybranych zbiorów. Przewidziany jest instruktaż korzystania z katalogu.

Czas zajęć: 45 minut

Liczebność grupy: do 15 osób

Osoba prowadząca: dr Mariusz Balcerek

Zapisy: email: m.balcerek@ksiaznica.torun.pl

HISTORIA KSIĄŻNICY KOPERNIKAŃSKIEJ – WITAMY W KSIĄŻNICY

Opis zajęć: Prelekcja z prezentacją multimedialną. W jej trakcie przedstawimy długą historię Książnicy, gdyż liczącą aż 103 lata. Nie zabraknie licznych niepublikowanych jeszcze nigdzie zdjęć budynków i związanych z Biblioteką osób.

Czas zajęć: 45 minut

Liczebność grupy: do 45 osób

Osoba prowadząca: dr Mariusz Balcerek

Zapisy: email: m.balcerek@ksiaznica.torun.pl

EDUKACJA REGIONALNA – NA PODSTAWIE ZBIORÓW KSIĄŻNICY KOPERNIKAŃSKIEJ W TORUNIU

Czas zajęć: 45 minut

Liczebność grupy: do 30 osób

Osoba prowadząca: Grzegorz Barecki, Dział Informacyjno-Bibliograficzny (Pracownia Regionalna)

Zapisy: email: g.barecki@ksiaznica.torun.pl, telefon: 56-622-66-42 wew. 103

Tematy do wyboru	Opis zajęć
Osobliwości i ciekawostki ze zbiorów Książnicy Kopernikańskiej	Prezentacja reprintów starych druków, reprintów atlasów, pachnących książek, starych czasopism, pierwszych wydań literatury. Biblii Gutenberga, Kopernika "O obrotach sfer niebieskich", książek pisanych ręcznie, Słownika Języka Polskiego Lindego, wydawnictw bibliofilskich.
Pomorska i toruńska prasa w zbiorach Książnicy Kopernikańskiej	Prelekcja o historii prasy pomorskiej i toruńskiej, prezentacja czasopism z XIX i XX wieku, od Szkółki Narodowej, przez Gazetę Toruńską, Przyjaciela, Gazetę Grudziądzką do Słowa Pomorskiego, aż do Nowości.
Stare elementarze ze zbiorów Książnicy Kopernikańskiej	Prezentacja XIX wiecznych i XX wiecznych elementarzy ze zbiorów Książnicy, elementarzy polskich, kaszubskich i obcojęzycznych, elementarzy Nowickiego, Promyka, Buszczyńskich, Falskiego.
Samuel Bogumił Linde i jego Słownik Języka Polskiego	Prelekcja z prezentacja zbiorów na temat Samuela Bogumiła Lindego - urodzony w Toruniu, powstaniec kościuszkowski, współtwórca Ossolineum, dyrektor Liceum Warszawskiego, autor pierwszego Słownika Języka Polskiego. Prezentacja Słownika Lindego oraz późniejszych słowników wileńskiego i warszawskiego.

Najstarsze wydania "Pana Tadeusza" Adama Mickiewicza	Prelekcja z prezentacją najstarszych XIX-wiecznych wydań Pana Tadeusza - paryskiego, warszawskiego, toruńskiego, lipskiego, wydań ilustrowanych i bibliofilskich.
Towarzystwo Bibliofilów im. Joachima Lelewela w Toruniu	Prelekcja na temat Towarzystwa Bibliofilów im. Lelewela połączona z prezentacja druków bibliofilskich w tym drukowanych w Oficynie Drukarskiej Książnicy i opracowywanych graficznie przez Zygfryda Gardzielewskiego. Przypomnienie sylwetek prezesów Towarzystwa , w tym Zygmunta Mocarskiego, dyrektora Książnicy.
Książki pomorskie i kaszubskie z XIX wieku i z pierwszej połowy XX wieku	Prelekcja o pisarzach kaszubskich (Florian Ceynowa, Aleksander Majkowski, Hieronim Derdowski, Bernard Sychta), prezentacja książek ich autorstwa, czasopism Gryf i Kleka.
Powrót Torunia i Pomorza do Polski w 1920 roku	Prelekcja na temat wydarzeń z lat 1918-1920 w Toruniu na Pomorzu, z wykorzystaniem artykułów i wspomnień z prasy międzywojennej.
Instytut Bałtycki w Toruniu i jego wydawnictwa	Prelekcja na temat historii i działalności Instytutu Bałtyckiego w Toruniu w latach 1925-1938, połączona z prezentacją jego wydawnictw ze zbiorów Książnicy Kopernikańskiej
Szkoła Podchorążych Marynarki Wojennej w Toruniu	Prelekcja na temat historii i działalności Oficerskiej Szkoły Marynarki Wojennej oraz Szkoły Podchorążych Marynarki Wojennej w Toruniu w okresie międzywojennym, Prezentacja książek wykładowców Szkoły oraz czasopisma Przegląd Morski wydawanego w Toruniu przez Szkołę Podchorążych Marynarki Wojennej.
Samuel Thomas Soemmerring - torunianin, anatom, wynalazca telegrafu galwanicznego	Prelekcja o drugim najsłynniejszym torunianienie na świecie, znanym anatomie i wynalazcy telegrafu elektrycznego, połączona z prezentacją pamiątek po nim ze zbiorów Książnicy Kopernikańskiej.

CZASOPISMA XIX WIEKU

Opis zajęć: Prezentacja prasy z XIX wieku z bogatych zbiorów Książnicy Kopernikańskiej. Pokażemy m.in.: informacyjną „Gazetę Warszawską”, która ma już ponad 200 lat. Nie zabraknie również literackich „Rozrywek Umysłowych”, czy satyrycznego „Brukowca”.

Czas zajęć: 45 minut

Liczebność grupy: do 15 osób

Osoba prowadząca: dr Mariusz Balcerek

Zapisy: email: m.balcerek@ksiaznica.torun.pl

TORUŃ – HISTORIA I DZIEDZICTWO

Czas zajęć: 45 minut

Liczebność grupy: do 30 osób

Osoba prowadząca: Katarzyna Kluczwajd

Zapisy: email: k.kluczwajd@ksiaznica.torun.pl, telefon: 56-622-66-42 wew. 148

Tematy do wyboru	Opis zajęć
Toruń w pytaniach: czy wiesz, że…?	Podstawowa wiedza o mieście, jego powstaniu, strukturze i zabytkach.
Toruń jest... jaki? Wizja miasta zależy od Ciebie	Prezentacja na podstawie książki prelegentki o tym tytule, ukazująca, że to my kreujemy obraz naszego miasta, odpowiednio do posiadanej wiedzy, zainteresowań, wrażliwości, uważności. Istnieje możliwość wyboru problematyki zgodnie z tytułami esejów prowadzących w książce (np. Ślady PRL-u).
Toruń tylko zaplanowany	Prezentacja na podstawie książki prelegentki o tym tytule, pozwalająca poznać fascynujący miejski świat, który nie powstał. To projekty wysokiej klasy kamienic, zespołów urbanistycznych (np. szpitala na Bydgoskim Przedmieściu), basenów z łaźniami itp. Także plany drastycznej przebudowy Torunia przez Niemców w czasie II wojny światowej, bez szacunku do zabudowy zastanej.
Dzielnice Torunia: Bydgoskie Przedmieście – dzielnica elit i wojskowych	Prezentacja oparta na własnych badaniach i książce prelegentki "Bydgoskie Przedmieście. Toruńskie przedmieścia sprzed lat". To jedyne w Toruniu przedmieście wpisane do Rejestru Zabytków.
Dzielnice Torunia: Małe Mokre, Duże Mokre – nasze Mokre	Prezentacja oparta na własnych badaniach prelegentki oraz ustaleniach zaprezentowanych podczas konferencji cyklu "Zabytki toruńskie młodszego pokolenia" nt. Mokrego. Wieś Mokre została przyłączona do Torunia w 1906 roku.
Dzielnice Torunia: „Podgórz widmo”: miasto, jakiego nie znacie	Prezentacja oparta na własnym badaniach i książce prelegentki "Podgórz. Toruńskie przedmieścia sprzed lat". Podgórz do 1938 roku było samodzielnym miastem.
Dzielnice Torunia: Czy na lewobrzeżu są zabytki?	Prezentacja oparta na własnych badaniach oraz ustaleniach zaprezentowanych podczas konferencji cyklu "Zabytki toruńskie młodszego pokolenia" nt. Podgórza.
Toruńskie Dwory Artusa	Prezentacja oparta na własnych badaniach i monografii miejsca: "Toruńskie Dwory Artusa:

	architektura, kultura, ludzie". Obecny Dwór Artusa, z 1891 roku, jest trzecim budynkiem w historii.
Fotografowie w dawnym Toruniu	Prezentacja oparta na własnych badaniach oraz ustaleniach zaprezentowanych podczas konferencji cyklu "Zabytki toruńskie młodszego pokolenia" nt. fotografii. Fotografia zanim stała się sztuką, była rzemiosłem. Fotograficzne atelier w śródmieściu urządzano zwykle w kamienicach, rzadziej w budynkach specjalnie do tego celu przeznaczonych.
Pruski mur w Toruniu	Prezentacja oparta na własnych badaniach oraz ustaleniach konferencji cyklu "Zabytki toruńskie młodszego pokolenia" nt. pruskiego muru. Budynki konstrukcji szkieletowej o różnych funkcjach, dziedzictwo często niechciane, dopiero poznajemy.
Niemieckie wojenne plany przebudowy Torunia	Prezentacja oparta na własnych badaniach. Okupanci w urbanistycznym i architektonicznym planowaniu Wielkiego Torunia zmierzali udowadniać odwieczny niemiecki charakter miasta oraz kształtować jego świetność jako niemieckiego ośrodka gospodarki, kultury i nauki. Oprócz nowej organizacji przestrzeni, budowy nowych gmachów, planowali także "uzdrawianie" architektury (Vereinigung).
Literacka mapa Torunia	Prezentacja w konwencji tematycznego "spaceru" po mieście.
Toruń – pomniki pamięci i niepamięci	Prezentacja oparta na własnych badaniach oraz licznych publikacjach prelegentki, m.in.: "Toruń między wojnami 1920-1939", "Toruń, którego nie ma", "Toruń tylko zaplanowany ". O pomnikach niemieckich i polskich jako znakach pamięci, ich formach i wymowie, roli w przestrzeni miasta.
Przez Wisłę, na Wiśle, nad Wisłą	Prezentacja oparta na własnych badaniach oraz licznych publikacjach prelegentki, m.in.: "Toruń między wojnami 1920-1939", "Toruń, którego nie ma", "Toruń tylko zaplanowany ". Toruń - miasto nad Wisłą, czyli o wszelkich związkach z rzeką: handlu, transporcie, knajpach i kąpielniach, przeprawach statkami i mostach.
Rozrywkowi torunianie – od cyrku pcheł, przez hazardowanie się po teatry świetlne (k. XIX w. – 1939)	Prezentacja oparta na własnych badaniach oraz monografii kin toruńskich "Toruńskie teatry świetlne, czyli kina, wytwórnie filmowe i miejscowe gwiazdy (1896-1939). O kulturze czasu wolnego dawnych torunian". Fascynujący świat dawnych rozrywek, od elitarnych po plebejskie, ich rola w życiu społecznym i kulturalnym miasta.
Jak świętowali dawni torunianie? (XIX w. – 1939)	Prezentacja oparta na własnych badaniach oraz licznych publikacjach prelegentki, m.in.: "Toruń między wojnami 1920-1939", "Toruńskie Dwory Artusa:

	architektura, kultura ludzie", "Hotel Muzeum (1881-1920-...: <nasz dom na rogu>". O świętowaniu w wymiarze oficjalnym - państwowym i miejskim, o świętach organizacji i stowarzyszeń, o imprezach prywatnych. Barwny obraz kultury miasta okresu zaboru i czasów II RP.
Teatry świetlne, czyli kina: edukacja, emocje, rozrywka	Prelekcja oparta na własnym badaniach i opracowaniu prelegentki „Toruńskie teatry świetlne, czyli kina, wytwórczość filmowa i miejscowe gwiazdy 1896-1939. O kulturze czasu wolnego dawnych torunian”.
Łuk Cezara i centralny pac nowoczesnego miasta	Prezentacja oparta na własnym badaniach i przygotowanej do druku monografii miejsca. Łuk Cezara przebito w parterze kamienicy przy ul. Piekary 37 1915 roku (według projektu berlińskiego architekta Karla Caesara, stąd nazwa). W 1936 roku pasaż poszerzono na dwie kamienice sąsiednie, poprowadzono linię tramwajową, która funkcjonowała w tym miejscu do 1971 roku. Idea pasażu powstała już w... 1890 roku. Wraz z przekształcaniem ulic Piekary i Fosa Staromiejska zmieniono organizację i funkcje centralnego placu miasta (ob. Pl. Rapackiego).
O burmistrzu, który stracił… głowę (dot. Johanna G. Rösnera i tumultu 1724 r.)	Prezentacja poświęcona osobie burmistrza Torunia, Johanna Gottfrieda Rösnera, który po wydarzeniach tumultu toruńskiego (1724) został skazany na karę śmierci, wykonaną przez ścięcie. Tumult toruński to zamieszki między protestantami i katolikami, które zakończyły się zbezczeszczeniem kaplicy w Kolegium Jezuickim, co uznano za świętokradztwo. Wielu winnych otrzymało różne wyroki, a dwóch burmistrzów skazano na karę śmierci.
TORUNIAJKI: Jak i po co pisać (piernikowe) bajki o Toruniu?	Prezentacja poświęcona toruniajkom, tj. "nowemu gatunkowi literackiemu" - to kreacja literacka oparta na faktach historycznych, legendach i zabawie nimi, z dozą humoru i publicystyki. Zob. książka „Piernikajki, czyli toruńskie piernikowe bajki (niekoniecznie dla najmłodszych).” Toruniajki pokazują jak fascynujące mogą być: historia, język polski, fantazja i skojarzenia.
TORUNIAJKI: Podgórz nieoczywisty – w podgórzajkach	Prezentacja poświęcona toruniajkom, tj. "nowemu gatunkowi literackiemu" - to kreacja literacka oparta na faktach historycznych, legendach i zabawie nimi, z dozą humoru i publicystyki. Zob. książka „Podgórzajki, czyli podtoruńsko-podgórskie bajki (niekoniecznie dla najmłodszych)”. Toruniajki pokazują jak fascynujące mogą być: historia, język polski, fantazja i skojarzenia.

FORTYFIKACJE TORUNIA

Opis zajęć: Prelekcja z prezentacją multimedialną. W jej trakcie przedstawimy średniowieczne mury Torunia, wczesno-nowożytne fortyfikacje bastionowe oraz XIX-wieczne forty. Opiszemy również walki o miasto. Nie zabraknie prezentacji wybranych egzemplarzy ze zbiorów Książnicy Kopernikańskiej w formie cyfrowej i tradycyjnej.

Czas zajęć: 45 minut

Liczebność grupy: do 15 osób

Osoba prowadząca: dr Mariusz Balcerek

Zapisy: email: m.balcerek@ksiaznica.torun.pl

WOJSKOWE ZBIORY WOJEWÓDZKIEJ BIBLIOTEKI PUBLICZNEJ – KSIĄŻNICY KOPERNIKAŃSKIEJ W TORUNIU

Opis zajęć: Prelekcja z prezentacją multimedialną. W jej trakcie zaprezentujemy wybrane wojskowe zbiory Książnicy Kopernikańskiej w formie cyfrowej oraz tradycyjnej. Wśród nich znajdą się takie dzieła jak traktat Adama Freitaga pod tytułem "Architectura militaris nova et aucta oder Neue vermehrte Fortificatio" (Leyden 1631).

Czas zajęć: 45 minut

Liczebność grupy: do 15 osób

Osoba prowadząca: dr Mariusz Balcerek

Zapisy: email: m.balcerek@ksiaznica.torun.pl

TORUŃ W 20-LECIU MIĘDZYWOJENNYM

Opis zajęć: Prelekcja z prezentacją multimedialną. W jej trakcie zaprezentujemy wybrane materiały (książki, czasopisma, zdjęcia, plakaty, mapy) z bogatych zbiorów Książnicy Kopernikańskiej w Toruniu.

Czas zajęć: 45 minut

Liczebność grupy: do 45 osób

Osoba prowadząca: dr Mariusz Balcerek

Zapisy: email: m.balcerek@ksiaznica.torun.pl

ZBIORY SPECJALNE KSIĄŻNICY KOPERNIKAŃSKIEJ W TORUNIU

Czas zajęć: 45-60 minut
W przypadku zajęć „Zaklęta w druku historia Torunia w zbiorach specjalnych Książnicy Kopernikańskiej” – 60-90 minut.

Liczebność grupy: do 30 osób
W przypadku zajęć „Zaklęta w druku historia Torunia w zbiorach specjalnych Książnicy Kopernikańskiej” – 45 osób.

Osoby prowadzące: Anna Wronka, Beata Madajewska, Sandra Kerszk, Justyna Gierszewska – Dział Zbiorów Specjalnych

Zapisy: email: starodruki@ksiaznica.torun.pl, telefon: 56-622-42 wew.131

Tematy do wyboru	Opis zajęć
Wynalazek Gutenberga i pierwsze książki drukowane	Prelekcja z prezentacją wydania faksymilowego Biblii Gutenberga, omówienie historii powstania druku i metody drukowania z wykorzystanie ruchomych czcionek.
Od skryptora do introligatora	Prelekcja z prezentacją wydawnictw faksymilowych rękopisów i starych druków, omówienie historii książki od pierwszych manuskryptów do druków i pracy introligatora.
O toruńskich drukach słów kilka	Prelekcja z prezentacją druków, które powstały w warsztatach znakomitych toruńskich drukarzy na przestrzeni XVI-XVIII wieku, przedstawienie jak rozwijała się sztuka drukarska w Toruniu, jakie czynniki wpłynęły na jej rozwój, jakie książki drukowano, kto zlecał druk książek, z którego roku pochodzi najstarszy toruński druk, pokaz wydań faksymilowych druków toruńskich.
Świat na zabytkowych mapach ze zbiorów Książnicy Kopernikańskiej w Toruniu	Prelekcja z prezentacją XVI-XVIII wiecznej kartografii (oryginały i reprinty), omówienie cech charakterystycznych dla mapy historycznej, pokaz Atlasu Portolanowego, w którym wyprawę Ferdynanda Magellana autor Battista Agnese oznaczył czystym srebrem, zaś drogę statków przewożących skarby z Peru do Hiszpanii – czystym złotem.
Zaklęta w druku historia Torunia w zbiorach specjalnych Książnicy Kopernikańskiej	Przedstawienie historii Torunia zawartej w starodrukach i rękopisach Książnicy Kopernikańskiej (prezentacja multimedialna bez wykorzystania oryginałów starodruków i rękopisów).

HISTORIA POLSKI I REGIONU

Czas zajęć: 30-45 minut

Liczebność grupy: do 45 osób

Osoby prowadzące: dr Mariusz Balcerek

Zapisy: email: m.balcerek@ksiaznica.torun.pl

Tematy do wyboru	Opis zajęć
Moda kobieca. Lata 20. XX wieku	Prelekcja z prezentacją multimedialną. W jej trakcie przedstawimy modę kobiecą lat 20. XX wieku. Zrobimy to na podstawie tygodnika „Wielkopolska Jlustrowana", które ukazywało się w Poznaniu i zawierało rubrykę poświęcona modzie.
Moda kobieca. Lata 30. XX wieku	Prelekcja z prezentacją multimedialną. W jej trakcie przedstawimy modę kobiecą lat 30. XX wieku. Zrobimy to na podstawie ilustrowanego dwutygodnika „Moja Przyjaciółka", które ukazywało się w Żninie i zawierało rubrykę poświęcona modzie.
Gazeta Grudziądzka	Prelekcja z prezentacją multimedialną. W jej trakcie przedstawimy „Gazetę Grudziądzką", jej powstanie, charakterystykę publikowanych treści i sukcesy. Nie zbraknie również wątków poświęconych właścicielowi periodyku – Wiktorowi Kulerskiemu.
Wanda Błeńska	Prelekcja z wystawą posterową. W jej trakcie przedstawimy doktor Wandę Błeńską, toruńską lekarkę, żołnierkę Armii Krajowej, misjonarkę, specjalistkę w leczeniu trądu oraz Służebnicę Kościoła Katolickiego.
Ludwik Rydygier	Prelekcja z wystawą posterową. W jej trakcie przedstawimy Ludwika Rydygiera, światowej sławy chirurga, który wykonał pierwszą na świecie operację wycięcia wrzodu żołądka. Ekspozycja przedstawia karierę bohatera, od studiów medycznych w Gryfii (Greiswaldzie) aż po pełnienie funkcji Rektora Uniwersytetu we Lwowie.
Na pamiątkę wspólnej kozy w Hausvogtei	Prelekcja z prezentacją multimedialną i wystawą posterową. W jej trakcie przedstawimy dwa imienniki z czasów powstania styczniowego, księdza Cypriana Jarochowskiego i szewca Józefa Matuszewskiego, znajdujące się w zbiorach Książnicy Kopernikańskiej. Obydwaj za wspieranie Polaków w walce o niepodległość z Rosją zostali uwięzieni przez władze pruskie w Berlinie. Tam w areszcie Hausvogtei założyli pamiętniki, do których wpisali się inni więźniowie.

Wiktor Kulerski. Patriotyzm zaklęty w czcionkach	Prelekcja z wystawą posterową. W jej trakcie przedstawimy Wiktora Kulerskiego, polskiego nauczyciela, dziennikarza, wydawcę i polityka. W 1894 roku zaczął wydawać „Gazetę Grudziądzką”, która w 1914 roku był największym polskim czasopismem na świecie. W latach 1903-1911 zasiadał w niemieckim Reichstagu, a w latach 1928-1935 w Senacie RP.
Marsz śmierci. Filie niemieckiego KL Stutthof na terenie dzisiejszego województwa kujawsko-pomorskiego w latach 1939-1945	Prelekcja z prezentacją multimedialną i wystawą posterową. W jej trakcie przedstawimy 5 filii niemieckiego KL Stutthof na terenie dzisiejszego województwa kujawsko-pomorskiego. Omówimy również „Marsz Śmierci” z obozu głównego i jego filii w 1945 r., w trakcie którego zginęło około 17 tysięcy ludzi.